

Stiftelsen Aalesunds Museum – Årsrapport 2023

Etter årsmøtet i museets foredragssal 21. mars 2023 har stiftelsens styre bestått av:

Kjell Skorgevik (styreleder, gjenvalgt)
Ole M. Ellefsen (nestleder, gjenvalgt)
Grete Sandvig (gjenvalgt)
Cathrine Drevik Ekrem (ny)
Bjørge Stafseth Kristiansen (ikke på valg)
Kirsti Dale (kommunal representant)

Varamedlemmer:

1. Nils Grytten
  2. Ole Grebstad
  3. Børre Thorsen
- Anders Lindbeck (kommunal representant)

Kasserer Einar Myrstad og venneforeningens styreleder Erik Frøland er invitert til å delta på styremøtene. Begge har som regel deltatt.

Bestyrer

Torgeir Melsæter sluttet i sin 20%-stilling 18. juni 2023. Styret vil takke for den innsatsen han har lagt ned for museet.

Resepsjonstjeneste

Sara Fagermo Ulla fra 1. juli til 15. august. Vanja Brudevold fra 16. august til 27. september

Administrasjon

Styreleder har tatt seg av den daglige administrasjonen av museet gjennom post, e-post og telefon.

Einar Myrstad har også i år vært museets kasserer, hans 58. år i sammenheng. Vi takker ham for nøyaktig gjennomført arbeid.

Jan Olav Flatmark har tatt seg av alt som gjelder våpen og krigshistorie.

Børre Kenneth Thorsen har ledet arbeidet med og i båthuset.

Besøkende

Det er i 2023 solgt billetter til 1906 voksne og 272 barn. I tillegg har museet blitt besøkt av en rekke skoleklasser og flere innvandrergupper som har fått omvisning.

Mange hundre har deltatt på våre arrangement knyttet til byen 175-årsjubileum og museets 120-årsjubileum. Vi har grunn til å tro at i løpet av ett år besøker tusener av mennesker museets eiendom i turistgrupper for å beskue redningsbåten «Brudeegget», og at ytterligere tusener av personer også innfinner seg årlig på Østre Korsehaug.

Styrets arbeid

Styret har hatt seks møter og har behandlet 51 saker. Av disse nevnes:

- Krav fra HUS AS om erstatning ang. bilskade i Korsegata 4. (saken avvist av forsikringsselskapet)

- Rapport fra Forsvaret etter utlånskontroll. (Alt funnet i orden)
- Fornyelse av kontrakten med Forsvarets museer om lån av 25 museumsgjenstander og historisk materiale. (Kontrakten opphører uten oppsigelse 30.03.2028.)
- Henvendelse om Lorentzen-samlingen fra familien Lorentzen-Styr. (Krav om komplett utstilling)
- Utstillingen «Ro – ro til fiskeskjær» i Båthuset
- Utstilling til minne om familien Steinfeld. (Ikke gjennomført i 2023. Videre arbeid i 2024.)
- Utstilling til minne om Joachim Holmboe Rønneberg. (Ikke gjennomført pga. manglende gjenstander. Videre arbeid i 2024.)
- Fylkets utviklingsseminarer v/ Stein Storsul og rapporter fra disse
- Instruks for bestyrer
- 17. mai-arrangement
- Utgivelse av skrift om Perry Opsahl.
- Utflytting fra og rydding av Grimmergata 7
- Kjøp av lagerlokale i Kipervikgata 23
- Drift av utleide parkeringsplasser
- Kulturarrangementer i forbindelse med Ålesunds bys 175-årsjubileum
- Fuktskader på utstillingsgjenstander i kjelleren.

Museumsmeglinga på Sunnmøre 2023

Møre og Romsdal fylkesting behandler museumsutviklinga på Sunnmøre den 12.12.2020 og anså at konsolideringa i 2020 og 2021 «*ikkje var samlande nok*». Fylkestinget ønsket derfor å «*finne ei løysing for regionmuseet på Sunnmøre som også sikrar grunnlaget for eit lokalt engasjement og eigarskap.*»

Fylkeskommunen engasjerte konsulentene Stein Storsul / Rolf Akselsen til å gjennomføre prosessen som var lagt opp som et dialogprosjekt. Fra februar til oktober ble det holdt fire fellesseminar og flere møter med de tre grupperingene i prosessen: regionmuseet Viti, kommunene på Sunnmøre og de seks såkalte «utenformusea». Dialogen førte ikke til noen enighet om et samlet museumsvesen på Sunnmøre innenfor dagens stiftelsesmodell. Strids spørsmålet var uenighet om eiendomsoverdragelse (fusjon).

Da prosessen ble avsluttet var «utenformusea» og kommunegruppa enig i å finne en løsning ved å omgjøre regionmuseet fra en stiftelse til et aksjeselskap. Viti ønsket å beholde stiftelsesmodellen.

I sin sluttrapport av 17. oktober 2023 fra meglerne til Fylkeskommunen oppsummeres det slik: To alternative løsningsspor.

«Utav denne prosessen med dialog om museumsløsning på Sunnmøre, gjenstår to spor for løsning, de er antagelig alternative:

1. Kulturpolitisk gjennomføring. Løsning av museumsutfordringene skal ivaretas av kulturpolitiske myndigheter gjennom et nytt museumsselskap med lokalt og regionalt eierskap – aksjeselskap.
2. Stiftelsen Viti. Løsningen av museumsutfordringene på Sunnmøre skal ivaretas av Viti museum innenfor Vitis fremlagte strategi for utvikling av det regionale, konsoliderte museet Viti.»

Rapporten ble deretter behandlet i fylkets kulturutvalg. Kulturdirektøren så bort fra disse to alternativene og forslo en tredje vei, at de tre partene i dialogprosessen skulle videreføre dialogen med sikte på en avklaring innen utgangen av 2025. Dette forslag ble nedstemt i fylkets kulturutvalg.

Hovedsaken i det som ble vedtatt var å anbefale for fylkestinget å utrede en sak om oppretting av aksjeselskap i samband med en (re)konsolidering av musa på Sunnmøre. Vedtaket peker også på at Viti årlig mottar det offentlige driftstilskuddet som er basert på ei konsolidering av alle musea på Sunnmøre og at «utenformusea» derfor står overfor økonomiske utfordringer.

Dette forslaget ble også vedtatt i fylkesutvalget i november og i fylkestinget i desember, med et tillegg om at fylkestinget i mars 2024 skal ta omsyn til de økonomiske utfordringene «utenformusea» står overfor.

Frivillighet

Museet har vært drevet på dugnad. En spesiell takk går til en dugnadsgjeng bestående av Odd Arne Brekke, Roger Grønvik, Per Hammerås, Svein Erik Nilsen og Børre Thorsen. Disse har stått bak fornyelsen i båthuset, både den nye utstillingen og div. vedlikeholdsarbeid. Utflyttingen fra Grimmergata 7 og flyttingen til nye lokaler i Kipervikgata 23 ble gjennomført med stor innsats fra de samme. Kort sagt så har de båret mange av museets byrder gjennom dette året. En applaus for disse!

Bokutgivelse:

For første gang siden 2008 har museet kunne utgi et nytt skrift, nr. 32 i rekken. Boken «Perry Kaspar Opsahl – På liv og død i fred og krig» er skrevet av Børre Kenneth Thoresen. De ble godt presentert i oktober og solgte godt før jul.

Arrangement

I anledning Ålesund bys 175-årsjubileum og museets 120-årsjubileum ble det satt ned en komite for å planlegge en markering av jubileene. Komiteen besto av Børre K. Thorsen (leder), Knut Maaseide, Kristin Skarbøvik, Lars Johan Huse (sekretær) og Kjell Skorgevik. Arbeidet resulterte i følgende arrangement.

- 31. januar: Seilskutekveld v/ Knut Maaseide
- 23. februar: Kaféene i Ålesund v/ Malvin Dalhus
- 9. mars: Foredrag av Knut Maaseide: Om Aalesunds utenrikshandel på 1800-tallet
- 23. mars: Da shadowsmusikken kom til byen, v/ Harald Sørgaard Djupvik:

20. april: Om Ålesunds utenrikshandel og sjøfart i 1850 – 1900, v/ Knut Maaseide:
8. mai: Da FREDEN kom til Ålesund, v/ Jan Olav Flatmark:
14. sept.: Boklansering: Lille Liverpool. Da shadowsmusikken kom til Ålesund
17. sept.: Historien om «Bergholm» v/ Asgeir Ueland
19. oktober: Byen, alltid byen. Grytten-aften v/ Harald Grytten og Knut Maaseide
31. oktober: Bokpresentasjon ved Børre Kenneth Thorsen: Perry Kaspar Opsahl

*

15. april: Åpning av ny utstilling i Båthuset
25/26. nov.: Boksalg i foredragssalen

Høringsuttalelser

Museet er høringsinstans for Ålesund kommune i forbindelse med søknader om ombygginger og fasadeendringer av eiendommer innen Sentrumsplanens virkeområde. Det er blitt utarbeidet uttalelser til de sakene som er mottatt. Høringsretten gjelder også Sørsideplanen, men om denne er ingen forespørsler mottatt i år. Styrets leder og nestleder har utarbeidd kommentarer på vegne av styret.

[Samarbeidende organer](#)

Stiftinga Museum Nordvest

Stiftinga består av Fyrmuseet i Dalsfjorden, Godøy kystmuseum. Herøy kystmuseum, Volda bygdetun, Ytste Skotet og Aalesunds Museum. Den formelle stiftinga av denne stiftinga har vært utsatt pga. det fylkesinitierte arbeid om museumsutviklinga på Sunnmøre. Stiftinga har opptrådd på vegne av «utenformusea» i dette arbeidet. Styrelederen har deltatt på fire seminarer og en rekke møter med meglerne og med kommune- og fylkespolitikere

Bilfergen AS

Rolf Juliebø representerer Aalesunds Museum i selskapets styre. Ole M. Ellefsen representerte museet på årsmøtet.

Atlanterhavsparken

Børre Kenneth Thorsen representerte museet på Rådsmøtet.

EIENDOMMENE:

Museet har avtale med Securitas om vakthold.

Sikkerhetskontroll av brannvarslingsanlegg er utført av Siemens

Rasmus Rønnebergs gate 16

Det er montert ny varmpumpe i hovedbygningen og nye overvåkningskamera på eiendommen.

Knuste takstein på østsiden som forårsaket lekkasje, er skiftet. Det er ellers ikke utført indre eller ytre vedlikehold i hovedbygningen i år. Det er påkrevd å gjøre noe med takluker og vinduer.

Det er høy fuktighet i kjelleren og soppdannelse er synlig på en del tekstiler i krigsavdelingen. De første tiltak for å bøte på dette er blitt gjort.

Løa

Intet vedlikehold bortsett fra utskifting av glassruter etter hærverk. Utskifting av deler av vestveggen er høyst påkrevd, maling av hele bygningen likeså.

Det er behov for «loftsrydding» i 2. etasje.

Båthuset

I år er taket (80 %) skiftet takket være tilskudd fra Kulturminnefondet og det lokale næringslivet. Vinduene m/rammer over inngangspartiet er skiftet. Vindu mot nord er bestilt. Ei dugnadsgruppe fortsatte også i år med opprydding og forberedning av ei utstilling av gamle båter og en presentasjon av yrker som fulgte av fiskeriene. Utstillingen ble åpnet 15. april.

Foredragssalen

Punkterte vinduer bør skiftes. Friskluftanlegget kan ikke brukes pga. støy.

Utleieavtalen med Ålesund Rotary Øst, som museet overtok etter Viti i 2021 (onsdager kl.18.00), ble avsluttet 1. august. Salen har vært utleid flere ganger til ulike organisasjoner. Hver fredag kl. 11.30 har medlemmer av venneforeningen vært samlet til kaffe. Der er plass til flere.

Grimmergata 7

Eiendommen ble solgt for kr. fem mill. i mars 2023 til Brødrene Jangaard AS. Museet fikk fri leie høsten 2023. Før utflytting 31. oktober ble demontering av hyller, pakking av bøker og bilder utført av den foran omtalte dugnadsgjengen. Tilsvarende montering og utpakking ble foretatt av samme gruppe.

Selve flyttingen skjedde siste uke i oktober med innleid hjelp.

Det er søkt om en grensejustering mellom Grimmergata 7 og Rasmus Rønnebergs gate 16, slik at museet beholder gatearealet og seks parkeringsplasser vest for huset. Denne justeringen gjøres av hensyn til en fremtidig adgang til bygning med parkeringskjeller (jfr. vedtatt reguleringsplan).

Kipervikgata 23

15. september kjøpte museet en seksjon (nr. 1) i huset som i 1916 ble bygd som aldersbolig for Aalesunds Håndverkerforening. Seksjonen består av et møtelokale (65 kvm) i 1. etasje og to kjellerlokaler (40 + 12 kvm).

I lokalene lagres følgende:

- Restopplaget av Ole M. Ellefsens «Uræd» (norsk og engelsk utgave)
- Restopplaget av Jon Strømsheims «Motstandsarbeid»
- Restopplaget av Odd Vollans «Den tause motstand»
- Restopplaget av noen skrift i museets skriftserie
- Krigshistorisk arkiv og boksamling
- Deler av museets lokalhistoriske boksamling.
- Innrammede foto fra tidligere utstillinger ved museet

Museets gjenstandssamlinger

Museets gjenstander er i hovedsak ikke i utstilling, men er lagret på ulike steder. De fordeler ser grovt sett slik:

Hovedbygningen: Ca. 1450 gjenstander i utstilling og ca. 500 er lagret. Mye arkivalia.

Løa: Ca. 500 gjenstander (lager).

Båthuset: Ca. 450 gjenstander i utstilling.

Fellesmagasinet (stedsansvarlig: Viti):

700 arkeologiske gjenstander og ca. 13 000 øvrige gjenstander, en stor del av museets arkiv (dokumenter m.m.), ca. 60 hyllemeter med bøker. I tillegg har fellesmagasinet museets fotoarkiv (ca. 22 000 bilder).

Fotomagasinet (stedsansvarlig: IKA):

Museets samling av fotografiske glassplater. Over 100 000) forvaltes og betjenes i det daglige av Interkommunalt arkiv i Kirkegata 10.

Fiskerimuseet: Et ukjent antall gjenstander som forvaltes av VITI

Eksternt lager i parkeringshuset på Brunholmen: Arkivalia og ca. 200 gjenstander.

*

Denne grove oversikten viser at godt under 15 % av museets gjenstander blir gjort kjent for publikum gjennom utstillinger. Slik situasjonen er for tiden kan vi heller ikke betjene publikum med bilder fordi vi ikke har adgang til disse.

Parkeringsarealet

Dette omfatter 40 utleieplasser og blir administrert av museets kasserer Einar Myrstad. Arealet ble gjenstand for rydding i april ved medlemsdugnad. Styret har innhentet et tilbud fra Ålesund Parkering AS om å overta administrasjonen av utleien, men valgte å ikke benytte seg av tilbudet. Sparebanken Møre som leier ¾ av utleieplassene tar ansvar for brøyting fra første snøfall av i november 2023.

Gangvei, hage og parkområde

Arealet ble ryddet på dugnad i april. Plenklipping er foretatt ved innleid hjelp. I hagen er en del av den overgrodde hellegangen rensket, men mye arbeid står fortsatt igjen. Museets areal utenfor hagegjerdet mot Korsegata 4 og Keiser Wilhelms gate 26/28 har ikke hatt nevneverdig tilsyn på mange år og trenger absolutt en ryddeprosess.

Økonomi

Museet har ikke mottatt midler fra fylke og stat i 2023.

Fra Ålesund kommune er mottatt kr 143 000.

Fra Stiftinga Aalesund Arbeiderforening er mottatt kr 100 000 til vedlikehold og utstilling i båthuset.

Tidligere tilskudd fra Forsvarsdepartementet (til Joakim Rønneberg-utstilling) og Stiftelsen Odd Fellow (til familien Steinfeld-utstilling) er ikke anvendt fordi regionsmuseet Viti ikke vil overlate til oss gjenstander som ligger i fellesmagasinet på Sunnmøre Museum. Også i år har vi bedt om å få hente disse, men er blitt avvist. Arbeidet fortsetter i 2024.

Gaver mars 2023 - mars 2024

To bløtkakefat på stett fra mellomkrigstiden, med tekst «J. Kjersem konditori» (a) og «L. Ehlers konditori», Aalesund (b)	Inger og Malvin Dalhus
Fotografier fra Aalesund fra før brannen i 1904	Else Marie Dahl, Stabekk
Fotografier ang. Jens Grytten AS	Ingebrigt Holst Dyrnes
Bok: «Margarets historie» (2019)	Sverre Anders Farstad
Syv fotografier fra kongebesøk i Ålesund	Else Rieber Nerbøvik:
Plakat på treplate med tysk og norsk tekst, angivelig fra Tueneset, 1940 – 45	Terje Skogeng
Div. dokumenter som har tilhørt offiseren Andreas Lerheim	Jan Inge Sandvik
Bilder/negativer fra Aslaug og Nils Korsnes	Gro Nilsdatter Røsth
Diverse fiskerigjenstander	Otto Stornes, Vigra
«Aalesund Historielag, Femårsberetning 2014 – 2019»	Torgeir Melsæter
To malte portretter av Gottfried Gjørtz og Karen Gjørtz, fra ca. 1950	Jon Ketil Giørtz
Souvenirskål med tekst «Gange-Rolv statuen i Aalesund»	Per Arne Grebstad, Sykkylven
31 fotokopier fra Ålesund 1906 -1918 med motiv fra Aalesund garde	Ørnulf Gamlem, Fredrikstad
En sildetønne	Grethe Sandvig
Bok: «Fedre og sønner»	Dag Steinfeld, Bergen
Bok: «Lille Liverpool»	Harald Sørgaard Djupvik,
Bok: «Tafjord 100 år», av Silje Een de Amori (2017)	Knut Arve Tafjord,
Dokumenter (kopier) ang. Gunnerside– operasjonen	Kjell Aarsæther m/familie